

Лаеш махсус (коррекция) III-IV төрдәге интернат-мәктәп.

ГБСКОУ "Лаишевская специальная (коррекционная) школа-интернат III - IV вида"

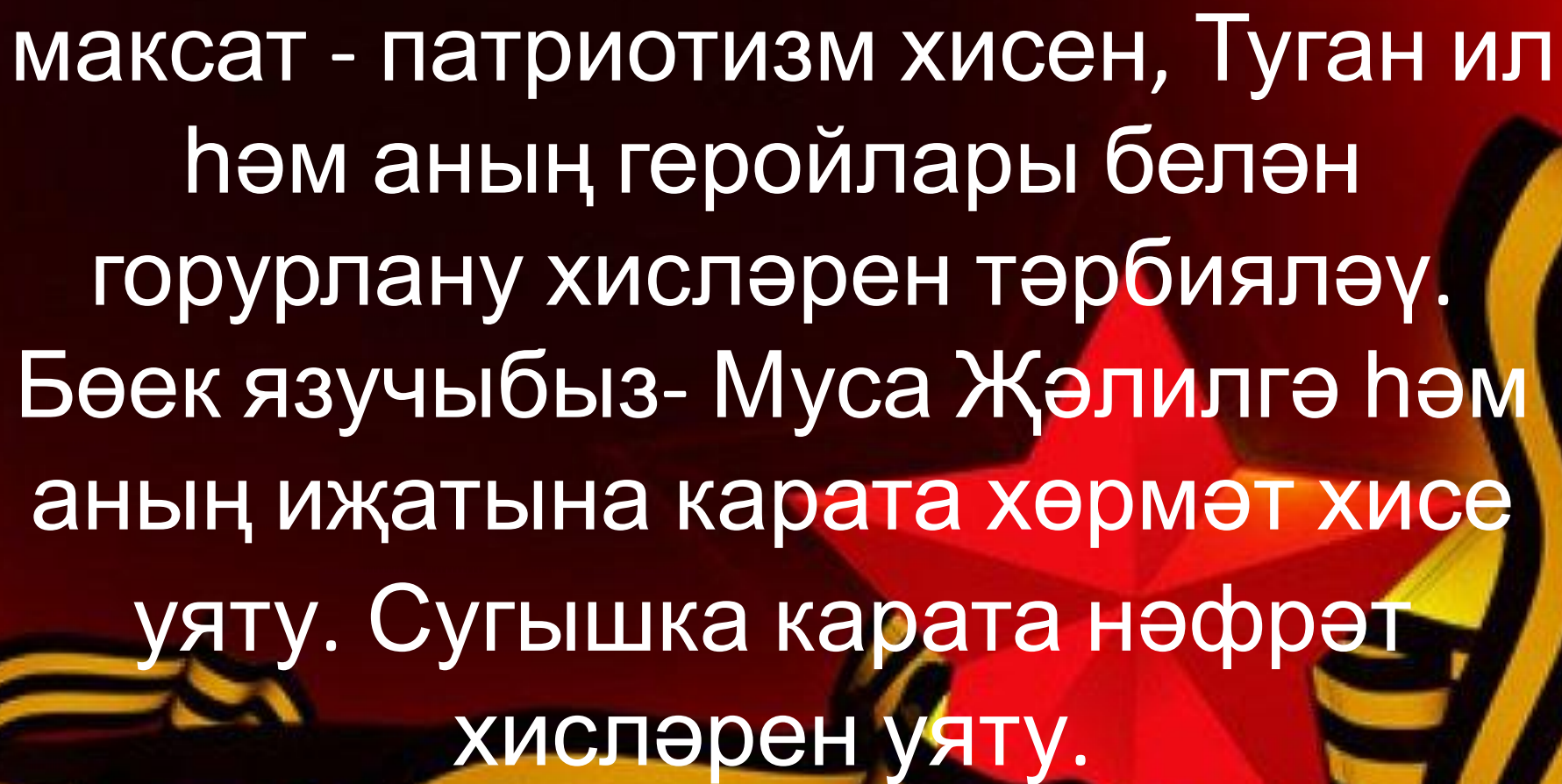

Башкарды: татар теле укытучысы Аминова Р.Г.

A large red five-pointed star is centered in the background. A yellow ribbon with black stripes is draped across the bottom and right sides of the image. The text is overlaid on the star and ribbon.

Тема: Бөөк жиңүнең 70
еллыгына еллыгына
багышланган әдәби кичә.
*“Муса Жәлил бүген дә безнең
белән.”*

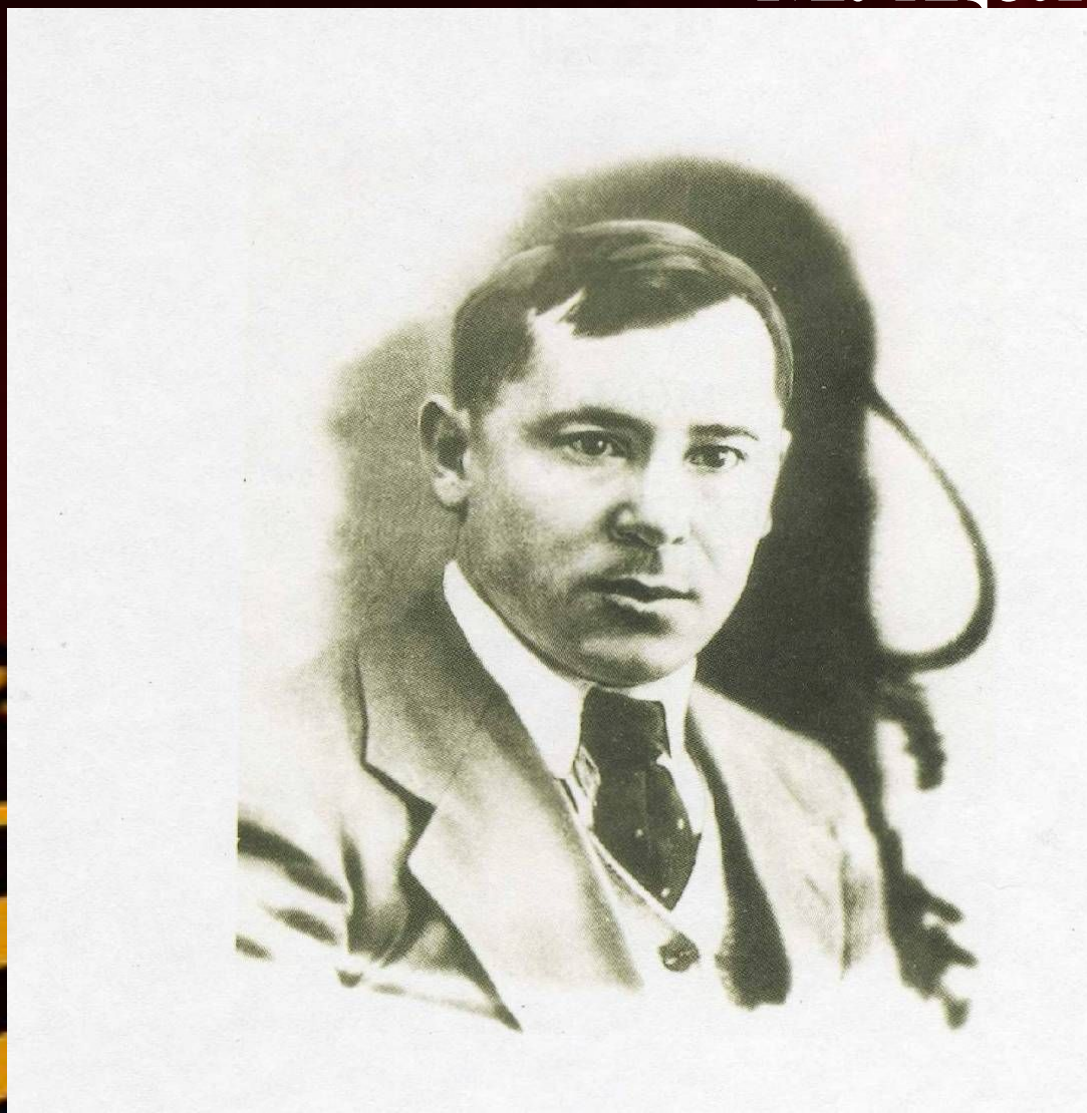

максат - патриотизм хисен, Туган ил
һәм аның геройлары белән
горурлану хисләрен тәрбияләү.
Бөөк язучыбыз- Муса Жәлилгә һәм
аның ижатына карата хөрмәт хисе
уяту. Сугышка карата нәфрәт
хисләрен уяту.

Дөнъяда шундый итеп яшэргэ кирэк,
Үлгәннән соң да үлмәслек булсын.

М. Жәлил

1906 елда элекке Оренбург губернасы (хәзерге Чкалов елкәсе) Мостафа авылында Мостафа Габделжәлил улы семьясында тудым.

Муса Жәлил

Я, Залилов (Джалиль) Муса Мустафович, родился в 1906 г. в селе Мустафино бывшей Оренбургской губернии Исаево-Дедовского уезда Шарлыкской волости в семье крестьянина-середняка...

Муса Джалиль

Шагырьнең әнисе Рахима апа

Мать поэта Рахима апа

Шагырьнең әтисе Мостафа ага
(Б. Әлменов рәсеме)

Отец поэта Мустафа ага
(Рис. худ. Б. Альменова)

Муса Жәлил «Октябрь баласы» журналы редакциясында художник Дмитрий Красильников белән (1930)

МУСА ЖӘЛИЛ

Алтынчәч

ОПЕРА БИЕН ЛИБРЕТТО

3 актта, 5 картинада
Казан опера театры

(Әдәби әңгәмә)

1941 елда Татгосиздат бастырып чыгарган
«Алтынчәч» либреттосының тышлыгы

„АЛТЫНЧӘЧ“ ОПЕРАСЫ

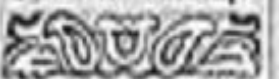
„Алтынчәч“ опера-балет театрының 1934 елның декабрындагы постановкасы. А. Галиев рәссам

„АЛТЫНЧӘЧ“ ПОСТАНОВКАСЫНА КАРАТА

А. В. БАРАТОВ

Татар опера театрының „Алтынчәч“ постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

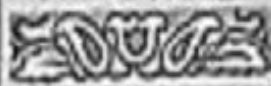
Татар опера театрының „Алтынчәч“ постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

Ижтат дуслыгы

Алтынчәч постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

Татар опера театрының „Алтынчәч“ постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

Татар опера театрының „Алтынчәч“ постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

Алтынчәч постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

Татар опера театрының „Алтынчәч“ постановкасына 1934 елның декабрындагы постановкасы. Бу опера 1934 елның декабрында татар опера театрында беренче тапкыр куелган. Бу опера татар опера театрының тарихындагы беренче тапкыр куелган.

ВАТАН ӨЧЕН

М. Жәлил

ДОШМАНГА ҚАРШЫ

Илләриңе кара күмер ясап,
Белән түшәп юлларын,
Туймас Гитләр безгә табан
Әзер шакшы кулларын,
Әне безнең көл итәргә,
Рға азат халыкны

а
ишт әтләренән
безнең байлыкны,
иң гөрләп чәчәк аткан
килеп ул шакшы
зу, канлы балта белән
басып тормакчы!
көмеш чишмәбездә
кулын юмакчы,
ында кызыпмакчы,
леп бумакчы!..
и өрөп, ил чигеннән
згә тешләрен,
әтен матурлыкның,
ыз дошманы.

Илебездә якты таң аттырдык,
Зур көрәштә алдык өстенлек,
Фашист өчен түгел,
Үзебез өчен
Мәңге шиймәс гәлләр үстердек,
Кешелеккә бәхет һәм хаклыкны
Алын килде безнең илебез.

Моабитская тюрьма в то время

Моабитская
тетрадь

Кызыл ромашка

к 70-ти летию Великой Победы
посвящается...

Муса Джалиль

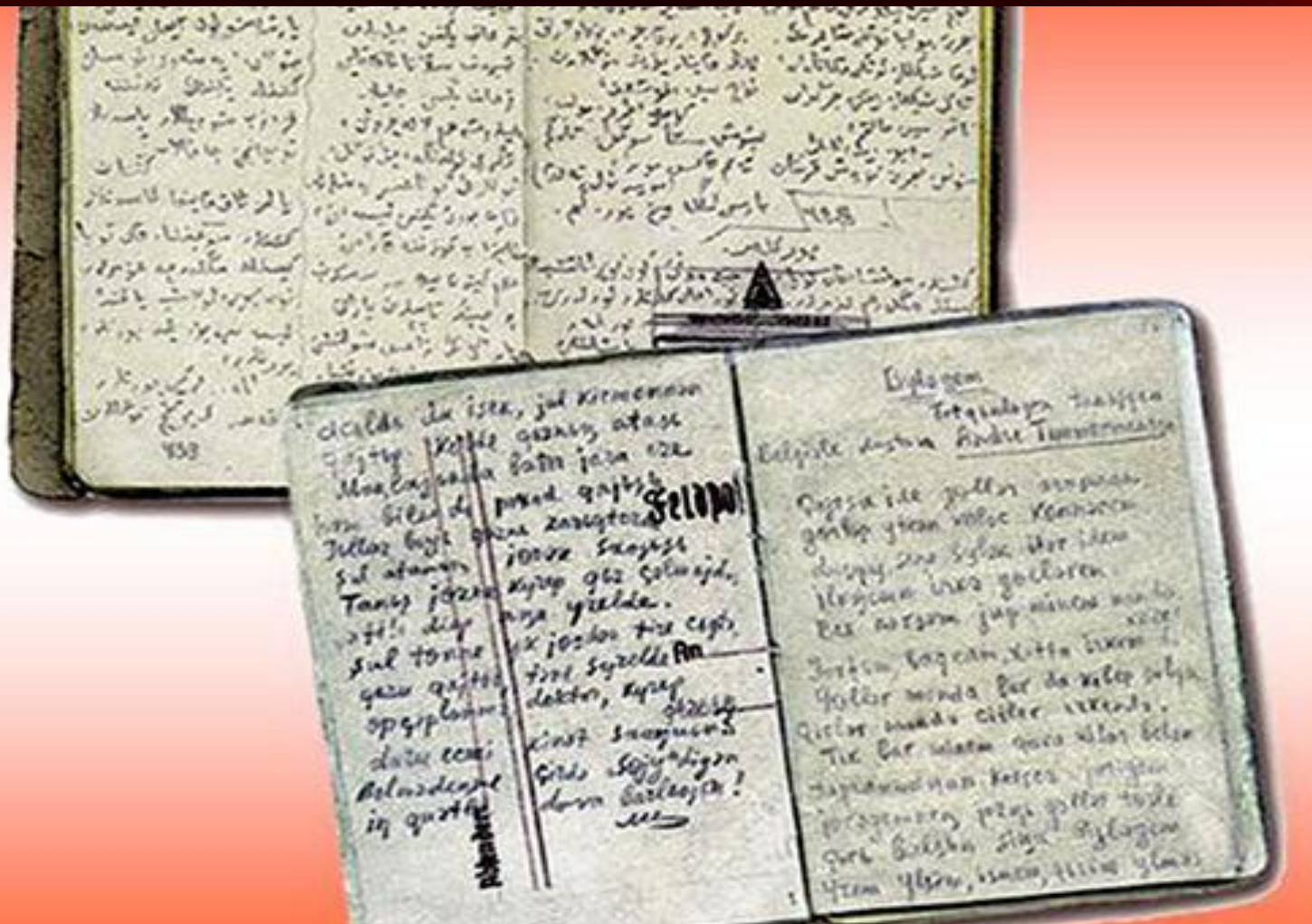
1906-1944

анимация стихотворения
татарского поэта

«Красная ромашка»

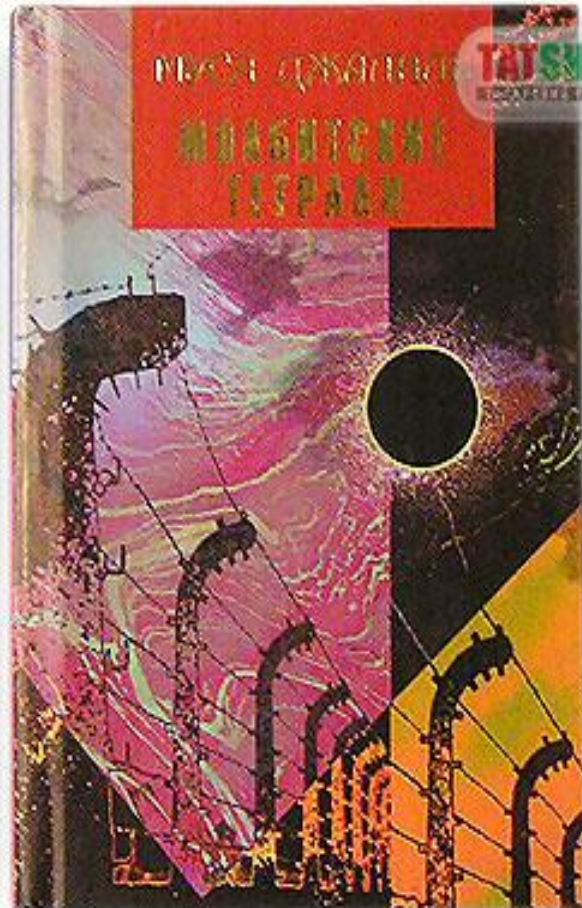
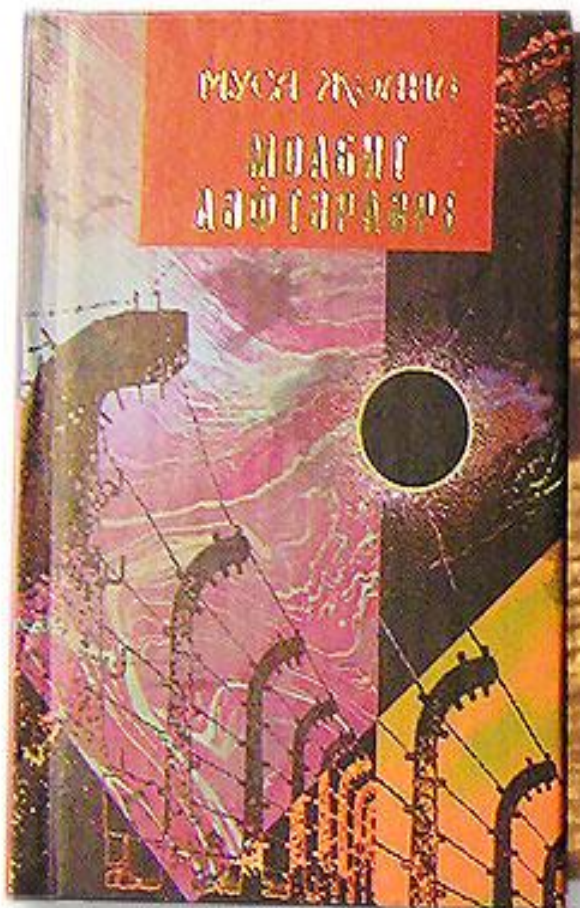

Моабитские тетради» Джалиля вошли в список тех книг, которые создавались в нечеловеческих условиях и остались для нас удивительными документами мощи чеповеческого духа.

Вəхшəт-варварство

00:07,41

Кадр из фильма "Моабитская
тетрадь"

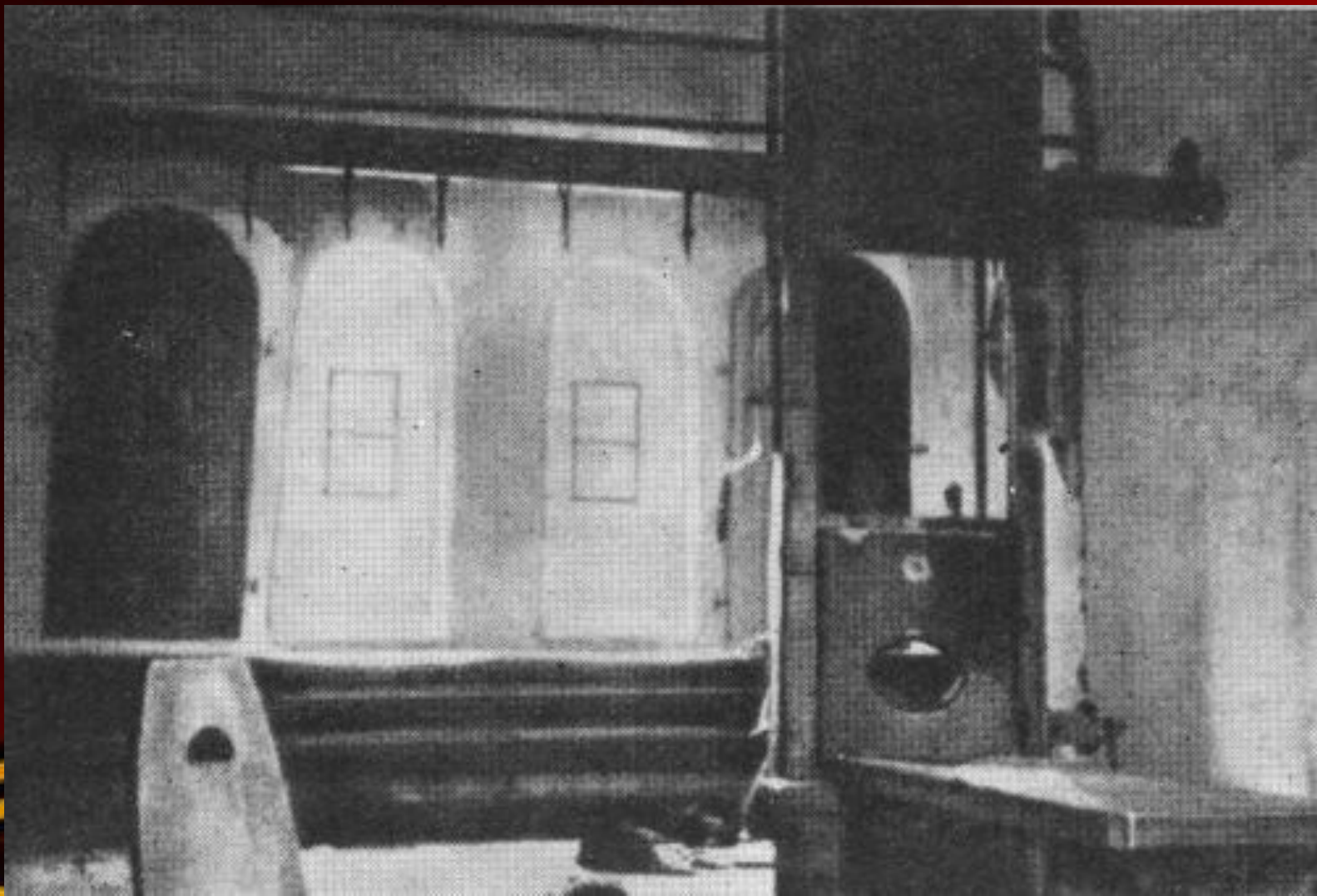
**Gedenkstätte
Plötzensee**

ПЛЁТЦЕНЗЕЕ

2 891 чел, казнены в в Плётцензее за годы нацизма

Гильотина в тюрьме
Плётцензее

Гайнан Курмашев . . . 12 сәг. 06 минутта
Фоат Сәйфелмөлеков . 12 сәг. 09 минутта
Абдулла Алишев . . . 12 сәг. 12 минутта
Фуат Булатов . . . . 12 сәг. 15 минутта
Муса Жәлил . . . . . 12 сәг. 18 минутта
Гариф Шабаев . . . . 12 сәг. 21 минутта
Әхмәт Симаев . . . . . 12 сәг. 24 минутта
Абдулла Батталов . . . 12 сәг. 27 минутта
Зиннәт Хәсанов . . . . 12 сәг. 30 минутта
Әхәт Атнашев . . . . . 12 сәг. 33 минутта
Сәлим Бохаров . . . . . 12 сәг. 36 минутта

1944 елның 25 августында Берлиндагы Плетцензее төрмәсендә фашистлар гильотинада

Гайнан Курмашев . . . в 12 ч. 06 минут
Фуат Сайфельмулюков . в 12 ч. 09 минут
Абдулла Алишев . . . в 12 ч. 12 минут
Фуат Булатов . . . . в 12 ч. 15 минут
Муса Джалиль . . . . в 12 ч. 18 минут
Гариф Шабаев . . . . в 12 ч. 21 минуту
Ахмет Симаев . . . . в 12 ч. 24 минуты
Абдулла Батталов . . . в 12 ч. 27 минут
Зиннат Хасанов . . . . в 12 ч. 30 минут
Ахат Аднашев . . . . в 12 ч. 33 минуты
Салим Бухаров . . . . в 12 ч. 36 минут

25 августа 1944 года на гильотине были казнены фашистами в берлинской тюрьме Плетцензее

“УМРУ Я СТОЯ...”

Первым под нож гильотины поволокли учителя Гайнана Курмаша. Следом — экономиста-товароведа из Таджикистана Фуата Сайфельмулюкова. Затем двух ближайших друзей Мусы — Абдуллу Алиша и Фуата Булатова. Мусу Джалиля казнили пятым, в августе 1944 года 12 часов 18 минут.

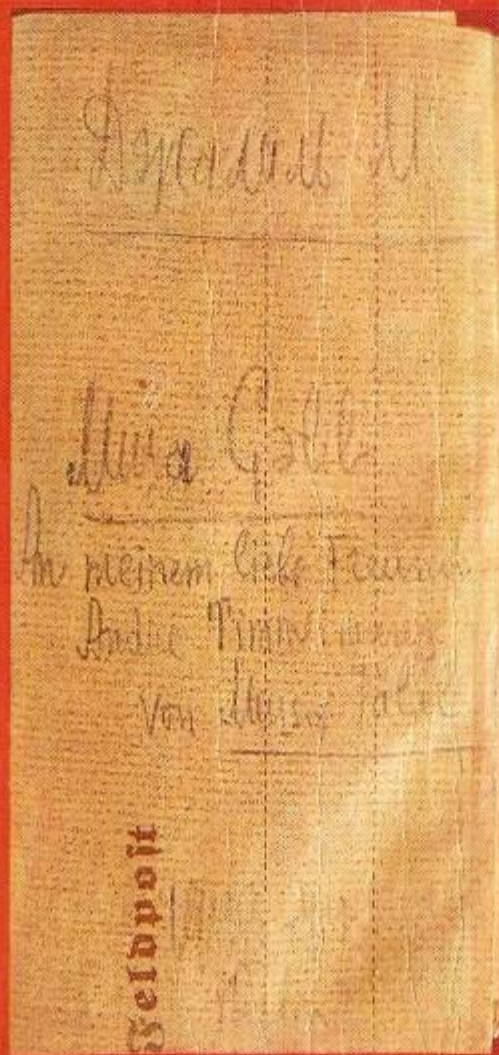

Министерство культуры ТАССР
Государственный объединенный музей ТАССР

**ПАМЯТНЫЙ
БИЛЕТ
ДНЯ
ПОДЛИННИКА**

В этот день в экспозиции
представлена священная реликвия —
подлинные Моабитские тетради
поэта-героя Мусы Джалиля,
созданные в фашистских застенках

Моабитская тетрадь

**МУСЕ ДЖАЛИЛЮ
(ЗАЛИЛОВУ МУСЕ МУСТАФОВИЧУ)**

2 февраля 1956 года за исключительную стойкость
и мужество, проявленные в боях
с немецко-фашистскими захватчиками,
присвоено звание

ГЕРОЯ СОВЕТСКОГО СОЮЗА,

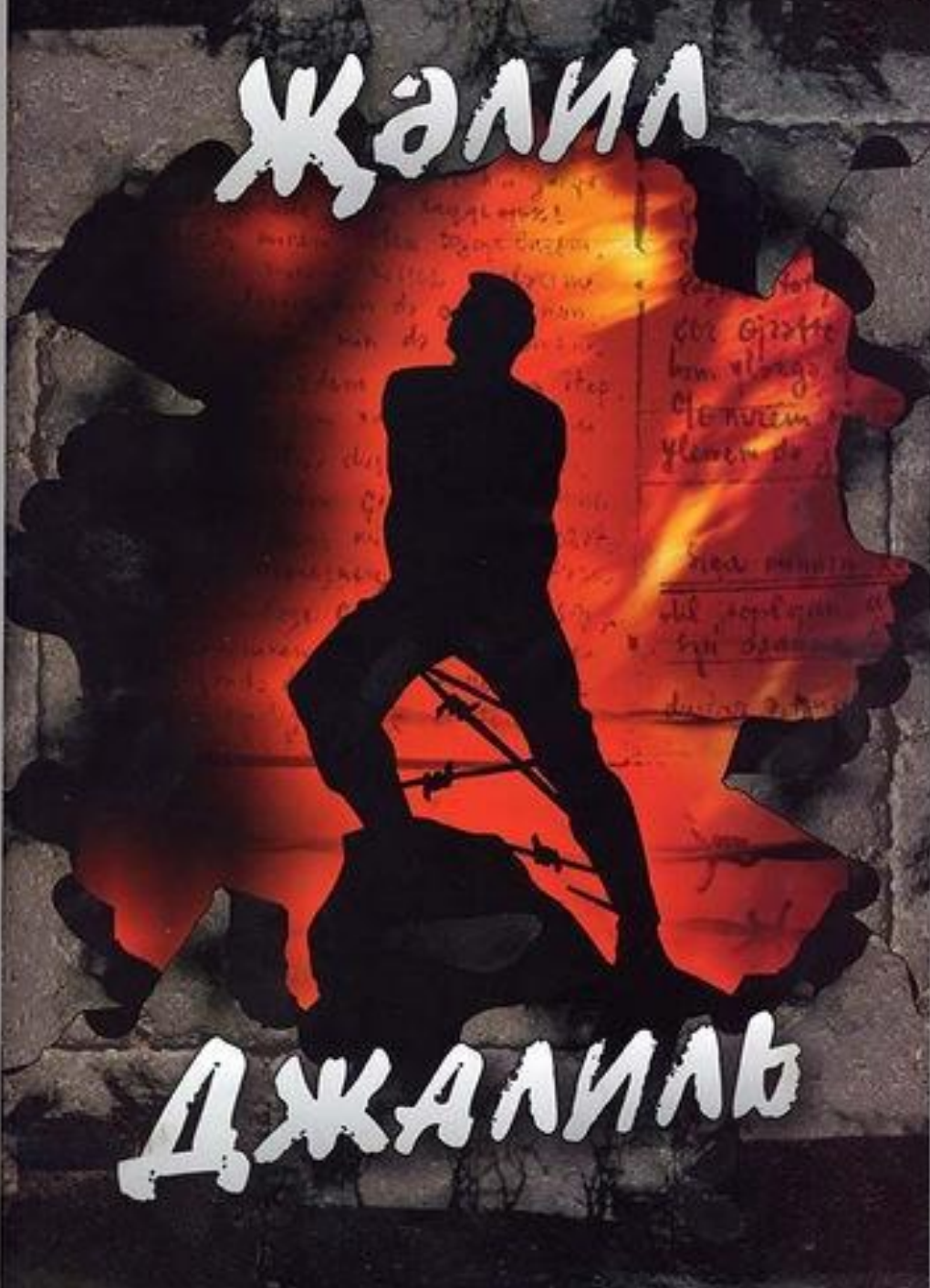
а 22 апреля 1957 года присуждена
Ленинская премия за цикл стихотворений

«МОАБИТСКАЯ ТЕТРАДЬ».

ЖӘЛИЛ

ДЖАЛИЛЬ

КУЛЛАНЫЛГАН ЧЫГАНАКЛАР :

1. <http://shigriyat.ru/authors/djalil/page1>
2. https://docviewer.yandex.ru/?url=ya-serp%3A%2F%2Fs6nk.ucoz.ru%2F Id%2F3%2F312_zhirg_a_ailingan.doc&lang=tt&c=557a60d4d605
3. <http://www.ritmeurasia.org/news--2014-08-27--musa-dzhalil-smert-moja-pesnej-borby-prozv uchit-14241>
4. http://www.e-reading.by/chapter.php/1020233/44/Vitkovskiy_-_Voennye_tayny_Lubyanki.html
5. http://www.warheroes.ru/hero/hero.asp?Hero_id=601
6. <http://soyuz-pisatelei.ru/forum/51-1101-1>
7. http://nailtimler.com/people_page/people_05d/dzhalil_musa.html
8. https://ru.wikipedia.org/wiki/%CC%F3%F1%E0_%C4%E6%E0%EB%E8%EB%FC
9. <http://renatar.livejournal.com/456148.html>
10. <https://waltergutjahr.wordpress.com/2013/03/20/plotzensee-prison/>
11. <http://www.youtube.com/watch?v=ELCBUXOm680>
12. <http://www.youtube.com/watch?v=l5rJX9deSYQ>
13. <https://yandex.ru/images/search?text=%D0%BC%D1%83%D1%81%D0%B0%20%D0%B4%D0%B6%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BB%D1%8C%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%B2%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE&stypе=image&lr=43&noreask=1&redircnt=1434092239.1&source=related-0&nomisspell=1>